

Vragen Actualiteitenraad

Naam lid van de Raad	Robin Wessels
Fractie	PRO Enschede
Datum actualiteitenraad	5 oktober 2026
Onderwerp	aan de slag met alternatieven voor Microsoft / BigTech

Inleiding

Afgelopen week publiceerde Binnenlands Bestuur een onderzoek naar hoeveel Nederlandse gemeenten jaarlijks betalen aan Microsoft. (1) In Enschede gaat het om een kleine €2 miljoen per jaar, oftewel €11,80 per inwoner per jaar. Dit is het hoogste bedrag per inwoner van alle Overijsselse gemeenten en iets boven het landelijke gemiddelde.

Naast het vele geld dat we uitgeven aan Amerikaanse techbedrijven, brengt de grote afhankelijkheid ook steeds meer risico's met zich mee. De Amerikaanse regering schroomt niet om deze afhankelijkheid in te zetten als geopolitiek drukmiddel, zoals we o.a. hebben gezien bij het Internationale Strafhof. Maar ook kan ze toegang eisen tot (gevoelige) data die bij Microsoft zijn opgeslagen. Er gaan niet voor niets binnen Europa steeds meer stemmen op om digitaal autonoom te worden. Er zijn al Europese alternatieven voor veel gebruikte software beschikbaar, waaronder Office-pakketten en Cloud-opslag.

Op allerlei plekken binnen Nederland en Europa wordt er geproefd aan alternatieven. Zo onderzoekt gemeente Groningen, in samenwerking met de VNG, of ze Windows kan vervangen door Linux op alle werkplekken. (2) In Duitsland is o.a. deelstaat Sleeswijk-Holstein bezig alle software van Microsoft te vervangen door open source alternatieven. (3)

Ook PRO Enschede maakt zich zorgen over de verregaande afhankelijkheid die onze gemeente heeft van Microsoft en andere Amerikaanse BigTech, en ziet graag dat Enschede pro-actief gaat meedoen aan pilots en onderzoeken betreffende Europese en open alternatieven. Wat ons betreft wordt het tijd om digitale autonomie niet alleen in woord te benoemen, maar hier ook daadwerkelijk concreet mee aan de slag te gaan. Daarom heeft PRO Enschede de volgende vragen aan het College:

Vraag 1: In hoeverre volgt Enschede de onderzoeken en pilots die gemeenten en andere overheden binnen en buiten Nederland doen om digitaal autonoom te worden? En welke conclusies trekt het college hieruit?

Vraag 2: Is het college bereid actief mee te gaan doen met pilots die bij andere gemeenten lopen danwel zelf met één of meerdere pilots te starten om software en diensten van Microsoft en/of andere Amerikaanse BigTech te vervangen door Europese en/of open source alternatieven? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3: Is het college bereid de gemeenteraad regelmatig (bijv. halfjaarlijks) via een memo, brief of technische sessie bij te praten over relevante ontwikkelingen in Nederland en Europa mbt digitale autonomie (zoals onderzoeken, pilots en praktijkvoorbeelden) en wat het college hiervan toepasbaar acht in Enschede?

1: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/onderzoek-zoveel-betalen-gemeenten-jaarlijks-aan-microsoft>

2: <https://www.nu.nl/tweakers/6399466/groningen-onderzoekt-overstap-van-windows-naar-linux.html>

3: <https://www.nrc.nl/nieuws/2026/04/03/het-kan-de-afhankelijkheid-van-amerikaanse-tech-doorbreken-deze-hobbels-nam-de-duitse-deelstaat-om-microsoft-te-dumpen-a4924375>